

MAGDELENA KANIAVIENĖ

Gimė 1909 m. Medsėdžiuose (Plungės r.). Visas gyvenimas praėjo gimtinėje: šiose apylinkėse tarnavo, dirbo aukle, čia buvo pusmergė, mergė. Gerą balsą ir pomėgį dainuoti turėjo jau vaikystėje. Piemenaudama dainavo mamos dainas, ypač prieš lietų. Kaimynai sakydavo, kad jei Butkų piemenė dainuoja, ryt lis. Paaugusi kartu su kitais dainuodavo per šventes, pintuves, vestuves, subatvakariuose, kituose subuvimuose. Dainuodavo prie linų ir prie rugių, talkose ir patalkiuose. Visada būdavo „pirmininkė“ – dainų vedančioji. Gražiausios dainos tos, kurios buvo apie kraitį ir apie mirtį – vestuvinės, šeimos ir karo.

Keletas tų gražiausių pateko į garso publikaciją. M. Kaniavienės dainos gana ilgos, neaptrupėjusios, jose jaučiamas individualus atlikimo stilius. Pateikėja suprato ir vertino senos dainos grožį: „Liūdns tuoks gyvenėms be dainiūm... [...] Aš didelė apgailestauju tūs, kurėi netur tuokiūm jau balsūm, kurėi negal padainioutė... Senuovėšku dainiūm natės gražės bova... dabar nebdainiu tuokiūm“. Dainuoja pateikėja susikaupusi, neskubėdama, lyg įsiklausydama į save, į savo neaukštą, dar pakankamai tvirtą balsą ir ramiai plaukiančią dainos melodiją. Džiugu, jog tarp archyvinių įrašų pavyko aptikti 1973 m. M. Kaniavienės padainuotų dainų, kurioms pritaria Barbora Jotkienė – girdėti gražus žemaitiškas „turavojimas“ ir darnus daugiabalės dainos skambesys.

Kaip ir kitos garsiosios plateliškės, M. Kaniavienė yra pateikusi nemažai pasakojamosios ir smulkiosios tautosakos. Gražu tai, kad jos mįslių ir pasakojimų tuomet noriai mokėsi penkerių metų anūkas Jurgiukas. Vaikai plokštelėje ras keletą piemenėlių dainelių ir paukščių bei darbų megdžiojimų.

Po vieną ar keletą dainų į kompaktinę plokštelę atrinkta ir iš kitų, mažiau tautosakos pateikusių, tačiau vertingų dainų padainavusių, moterų repertuaro.

Viena ryškiausių Beržoro miestelio dainininkių – STASĖ URBONIENĖ, gimusi 1908 metais. Publikacijoje pateikiamos dvi jos atliekamos dainos. Iš jų reikėtų išskirti vestuvinę dainą „Dar gaidelė negėi-

pateikėja Magdalenė Kaniavienė (kil. iš Medsėdžių k.). Nuotrauka iš Magdalenos Stončienės archyvo

duojė“, kuri pasižymi vienbalsei dainai būdinga melodine struktūra ir senoviniu intonavimu.

Babrungėniškės JULIJA GADEIKYTĖ (g. 1902 m.) ir jos sesuo LIUDA KLEVINSKIENĖ (g. 1904 m.) keletą dainų pateikė dviem balsais. Senoviškiausios pateko į plokštelę, o visuomenės veikėjos, saulutininkės, mokytojos J. Gadeikytės padainuota „Nulėidinso padkavelės“ žinota kaip to krašto vestuvinė daina, tačiau ją nedaug kas iš apklaustų pateikėjų bandė įdainuoti.

SATURNINA VALANČIAUSKIENĖ (g. 1919 m. Dovainiuose), padainavusi nemažai vėlyvesnės kilmės ir bendralietuviškų dainų, pateikė rugiapjūtės pabaigtuvių dainą „Pareina talkelė nuėlsusi“, kurios variantų daugiau nepavyko aptikti klausant S. Stripinienės įrašytų magnetofono juostų, tad ši daina papildys negausų žemaičių tradicinių darbo dainų pluoštelį.

Tekstuose apie pateikėjas panaudoti fragmentai iš Stanislavos Stripinienės straipsnio „Trys Platelių dainininkės“ („Aš išdainavau visas daineles“. II. – V., 1988).